

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

12. studenoga 2015.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Usklađivanje zakonodavstava – Intelektualno vlasništvo – Autorsko pravo i srodna prava – Direktiva 2001/29/EZ – Isključivo pravo reproduciranja – Iznimke i ograničenja – Članak 5. stavak 2. točke (a) i (b) – Iznimka reprografije – Iznimka privatnog reproduciranja – Zahtjev usklađenosti u primjeni iznimaka – Pojam ‚pravične naknade‘ – Naplaćivanje naknade na ime pravične naknade za multifunkcionalne pisane – Razmjerna naknada – Paušalna naknada – Zbroj paušalne i razmjerne naknade – Način izračuna – Korisnici pravične naknade – Autori i izdavači – Notni materijal“

U predmetu C-572/13,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Cour d'appel de Bruxelles (Belgija), odlukom od 23. listopada 2013., koju je Sud zaprimio 8. studenoga 2013., u postupku

Hewlett-Packard Belgium SPRL

protiv

Reprobel SCRL,

uz sudjelovanje:

Epson Europe BV,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: L. Bay Larsen, predsjednik trećeg vijeća, u svojstvu predsjednika četvrtog vijeća, J. Malenovský (izvjestitelj), M. Safjan, A. Prechal, K. Jürimäe, suci,

nezavisni odvjetnik: P. Cruz Villalón,

tajnik: V. Tourrès, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 29. siječnja 2015.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za Hewlett-Packard Belgium SPRL, T. van Innis, *avocat*,

— za Reprobel SCRL, A. Berenboom, J.-F. Puyraimond, P. Callens, D. De Marez i T. Baumé, *avocats*,

* Jezik postupka: francuski

- za Epson Europe BV, B. Van Asbroeck, E. Cottenie i J. Debussche, *avocats*,
- za belgijsku vladu, J.-C. Halleux i T. Materne, u svojstvu agenata, uz asistenciju F. de Visschera, *avocat*,
- za češku vladu, M. Smolek, u svojstvu agenta,
- za Irsku, E. Creedon, E. McPhillips i A. Joyce, u svojstvu agenata, uz asistenciju J. Bridgmana, *BL*,
- za austrijsku vladu, C. Pesendorfer, u svojstvu agenta,
- za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,
- za portugalsku vladu, L. Inez Fernandes i T. Rendas, u svojstvu agenata,
- za finsku vladu, H. Leppo, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, J. Hottiaux i J. Samnadda, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 11. lipnja 2015.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 5. stavka 2. točaka (a) i (b) Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL L 167, str. 10.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Hewlett-Packarda Belgium SPRL (u daljnjem tekstu: Hewlett-Packard) i Reprobela SCRL (u daljnjem tekstu: Reprobel), u pogledu iznosa koji potonji potražuje od Hewlett-Packarda, a koji odgovara pravičnoj naknadi dugovanoj na ime iznimaka od prava reproduciranja.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Uvodne izjave 31., 32., 35. i 37. Direktive 2001/29 glase kako slijedi:
„(31) Pravedna ravnoteža prava i interesa između različitih kategorija nositelja prava, kao i između različitih kategorija nositelja prava i korisnika predmeta zaštite mora biti osigurana. Postojeće iznimke i ograničenja prava, što su ih odredile države članice, moraju se ponovno procijeniti s obzirom na novo elektroničko okruženje. Postojeće razlike u iznimkama i ograničenjima određenih zabranjenih radnji imaju izravan negativan utjecaj na funkcioniranje unutarnjeg tržišta u području autorskog prava i srodnih prava. Takve bi razlike mogle postati i izraženije s obzirom na daljnji razvoj prekograničnog iskorištavanja djela i prekograničnih radnji. Kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, takve bi se iznimke i takva ograničenja trebala ujednačenije definirati. Stupanj njihova usklađivanja trebao bi se temeljiti na njihovu utjecaju na nesmetano funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

(32) Ovom Direktivom predviđen je iscrpan popis iznimaka i ograničenja prava reproduciranja i prava priopćavanja javnosti. Neke se iznimke ili neka ograničenja primjenjuju samo na pravo reproduciranja, u odgovarajućim slučajevima. Ovaj popis uzima u obzir različite pravne tradicije u državama članicama, dok, u isto vrijeme, ima za cilj osiguravanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta. Države članice trebale bi postići dosljednu primjenu tih iznimaka i ograničenja, koja će biti procijenjena prilikom preispitivanja provedbenog zakonodavstva u budućnosti.

[...]

(35) U određenim slučajevima iznimaka ili ograničenja, nositelji prava trebali bi dobiti pravičnu naknadu koja bi im na odgovarajući način nadoknadila uporabu njihovih zaštićenih djela ili drugih predmeta zaštite. Pri određivanju oblika, detaljnih rješenja i moguće visine takve primjerene naknade, trebalo bi uzeti u obzir okolnosti svakog pojedinog slučaja. Pri ocjenjivanju tih okolnosti, vrijedan kriterij mogla bi biti šteta koja se nositeljima prava nanosi dotičnom radnjom. U slučajevima kada su nositelji prava već primili naknadu u nekom drugom obliku, kao npr. dio naknade za licenciju, nije potrebno posebno ili odvojeno plaćanje. Prilikom određivanja visine pravične naknade trebalo bi u potpunosti uzeti u obzir stupanj korištenja tehničkih mjera zaštite iz ove direktive. U određenim situacijama kada je učinjena šteta nositelju prava minimalna, ne može postojati obveza plaćanja.

[...]

(37) Postojeće nacionalne sheme o reprografiji, ako one postoje, ne stvaraju veće prepreke unutarnjem tržištu. Državama članicama treba biti dopušteno da predvide iznimku ili ograničenje u odnosu na reprografiju.“

4 U skladu s člankom 2. Direktive 2001/29:

„Države članice moraju predvidjeti isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za izravno ili neizravno, privremeno ili trajno reproduciranje bilo kojim sredstvima i u bilo kojem obliku, u cijelosti ili u dijelovima:

- (a) autorima, njihovih djela;
- (b) umjetnicima izvođačima, fiksacija njihovih izvedbi;
- (c) proizvođačima fonograma, njihovih fonograma;
- (d) proizvođačima prvih fiksiranja filmova, izvornika i umnoženih primjeraka njihovih filmova;
- (e) organizacijama za radiodifuziju, fiksacija njihovih radiodifuzijskih emitiranja, bez obzira na to jesu li ta emitiranja prenesena putem žice ili putem zraka, uključujući kabelom ili satelitom.“

5 Članak 5. stavak 2. Direktive 2001/29 propisuje:

„Države članice mogu predvidjeti iznimke ili ograničenja prava reproduciranja predviđenog člankom 2. u sljedećim slučajevima:

- (a) u odnosu na reproduciranje na papir ili sličan medij, učinjeno uporabom bilo koje fotografske tehnike ili nekim drugim postupkom koji ima slične učinke, uz iznimku grafičkog izdanja glazbenog djela (notni materijal), pod uvjetom da nositelji prava dobiju pravičnu naknadu;

(b) u odnosu na reproduciranje na bilo koji medij koje je učinila fizička osoba za privatnu uporabu i u svrhu koja nije ni izravno ni neizravno komercijalna, uz uvjet da nositelji prava dobiju pravičnu naknadu, pri čemu se uzima u obzir primjena ili neprimjena tehničkih mjera iz članka 6. na djelo ili na drugi predmet zaštite;

[...]“

6 U skladu s člankom 5. stavkom 5. navedene direktive:

„Iznimke i ograničenja predviđeni stavcima 1., 2., 3. i 4. primjenjuju se samo u određenim posebnim slučajevima koji nisu u sukobu s uobičajenim iskorištavanjem djela ili drugog predmeta zaštite i koji bezrazložno ne dovode u pitanje zakonite interese nositelja prava.“

Belgijsko pravo

7 Članak 1. stavak 1. Zakona od 30. lipnja 1994. o autorskom pravu i srodnim pravima (*Moniteur belge* od 27. srpnja 1994., str. 19297.), u verziji primjenjivoj na glavni postupak (u daljnjem tekstu: ZAP), propisuje:

„Autor književnog ili umjetničkog djela ima isključivo pravo reproduciranja ili davanja ovlaštenja za reproduciranje bilo kojim sredstvima i u bilo kojem obliku, izravno ili neizravno, privremeno ili trajno, u cijelosti ili u dijelovima.

[...]“

8 Članak 22. stavak 1. ZAP-a propisuje:

„Kad je djelo zakonito objavljeno, autor ne može zabraniti:

[...]

4° djelomičnu ili cjelovitu reprodukciju predmeta ili djela plastične umjetnosti ili reprodukciju kratkih ulomaka djela fiksiranih na grafičkim ili sličnim medijima, kad je ta reprodukcija učinjena isključivo za privatnu uporabu i ne dovodi u pitanje uobičajeno iskorištavanje djela;

4a djelomičnu ili cjelovitu reprodukciju predmeta ili djela plastične umjetnosti ili reprodukciju kratkih ulomaka drugih djela fiksiranih na grafičkim ili sličnim medijima, kad je ta reprodukcija učinjena u svrhu davanja primjera u nastavi ili znanstvenog istraživanja, a u opsegu potrebnom za korištenje u nekomercijalne svrhe te ne dovodi u pitanje uobičajeno iskorištavanje djela [...]

5° reprodukcije audio i audiovizualnih djela učinjene u krugu obitelji i namijenjene istom“.

9 Članci 59. do 61. ZAP-a propisuju:

„Članak 59.

Autori i izdavači djela fiksiranih na grafičkom ili sličnom mediju imaju pravo na naknadu zbog reproduciranja tih djela, pod uvjetima navedenima u članku 22. stavku 1. točkama (4) i (4a) [...]

Naknadu plaća proizvođač, uvoznik ili stjecatelj unutar Zajednice uređaja koji omogućuju reproduciranje zaštićenih djela, za vrijeme stavljanja tih uređaja u promet na državnom području.

Članak 60.

Osim toga, obveznik plaćanja razmjerne naknade, određene s obzirom na broj ostvarenih reproduciranja, su fizičke ili pravne osobe koje ostvaruju reproduciranje djela, ili ovisno o slučaju, umjesto tih osoba, oni koji, uz naplatu ili besplatno, uređaj za reproduciranje učine dostupnim drugima.

Članak 61.

Kralj određuje iznos naknada iz članka 59. i 60. dekretom o kojem vijećanjem odlučuje Vijeće ministara. Naknada iz članka 60. može biti različita s obzirom na sektor o kojem je riječ.

On određuje načine naplate, raspodjele i nadzora ovih naknada kao i iznosa u slučajevima kada postoji obveza plaćanja.

U skladu s međunarodnim konvencijama, naknade predviđene člancima 59. i 60. u jednakim se dijelovima dodjeljuju autorima i izdavačima.

Sukladno uvjetima i načinima koje odredi, Kralj ovlašćuje društvo koje predstavlja sva društva koja upravljaju pravima u svrhu osiguranja naplaćivanja i raspodjele naknade.“

- 10 Iznosi paušalne i razmjerne naknade iz članka 59. i 60. ZAP-a određeni su člancima 2., 4., 8. i 9. Kraljevskog dekreta od 30. listopada 1997. o naknadi za autore i izdavače za reproduciranje s ciljem privatne uporabe ili didaktičnim ciljem djela fiksiranih na grafičkom ili analognom mediju (u daljnjem tekstu: Kraljevski dekret). Ti članci propisuju:

„Članak 2.

1. Paušalna naknada koja se primjenjuje na fotokopirne aparate iznosi:

- 1° [5,01] eura po uređaju za fotokopiranje koji proizvodi manje od 6 primjeraka u minuti;
- 2° [18,39] eura po uređaju za fotokopiranje koji proizvodi između 6 i 9 primjeraka u minuti;
- 3° [60,19] eura po uređaju za fotokopiranje koji proizvodi između 10 i 19 primjeraka u minuti;
- 4° [195,60] eura po uređaju za fotokopiranje koji proizvodi između 20 i 39 primjeraka u minuti;
- 5° [324,33] eura po uređaju za fotokopiranje koji proizvodi između 40 i 59 primjeraka u minuti;
- 6° [810,33] eura po uređaju za fotokopiranje koji proizvodi između 60 i 89 primjeraka u minuti;
- 7° [1 838,98] eura po uređaju za fotokopiranje koji proizvodi više od 89 primjeraka u minuti.

Za određivanje iznosa paušalne naknade uzima se u obzir brzina crno-bijelog kopiranja, uključujući za uređaje koji proizvode kopije u boji.

2. Paušalna naknada koja se primjenjuje na uređaje za umnožavanje i na tiskarski ofsetni stroj iznosi:

- 1° [324,33] eura po uređaju za umnožavanje;
- 2° [810,33] eura po tiskarskom ofsetnom stroju.

[...]

Članak 4.

Za uređaje koji objedinjuju više funkcija koje odgovaraju funkcijama uređaja iz članka 2. i 3., iznos paušalne naknade najviši je iznos među onima predviđenih člancima 2. i 3. koji se mogu primjenjivati na takav uređaj.

[...]

Članak 8.

Ako dužnik ne surađuje pri naplati naknade kako je to definirano u člancima 10. do 12., razmjerna naknada iznosi:

- 1° [0,0334] eura po primjerku zaštićenog djela;
- 2° [0,0251] eura po primjerku zaštićenog djela nastalog uporabom uređaja od strane obrazovne ustanove ili ustanove za javnu posudbu.

Iznosi iz prvog podstavka množe se s 2 za primjerke u boji zaštićenih djela u boji.

Članak 9.

Ako dužnik surađuje u naplaćivanju razmjerne naknade koje izvršava društvo koje upravlja pravima, ta naknada iznosi:

- 1° [0,0201] eura po primjerku zaštićenog djela;
- 2° [0,0151] eura po primjerku zaštićenog djela nastalog uporabom uređaja od strane obrazovne ustanove ili ustanove za javnu posudbu.

Iznosi iz prvog podstavka množe se s 2 za primjerke u boji zaštićenih djela u boji.“

- 11 Suradnja predviđena u člancima 8. i 9. Kraljevskog dekreta definirana je njegovim člancima 10. do 12. Članak 10. propisuje:

„Dužnik surađuje u naplaćivanju razmjerne naknade kada je:

- 1° dao izjavu za predmetno razdoblje društvu koje upravlja pravima u skladu s odredbama odjeljka 3.;
- 2° društvu koje upravlja pravima prilikom davanja izjave privremeno isplatio razmjernu naknadu koja odgovara prijavljenom broju primjeraka zaštićenih djela pomnoženom s relevantnom tarifom iz članka 9., i;
- 3° a) bilo kad je prije isteka roka od 200 radnih dana od kad je društvo za upravljanje pravima sporazumno primilo izjavu, sporazumno s tim društvom procijenio broj primjeraka zaštićenih djela nastalih tijekom razdoblja o kojem je riječ;
- b) bilo kada je pružio podatke potrebne za izradu mišljenja iz članka 14. pod uvjetom da je društvo koje upravlja pravima zatražilo mišljenje u skladu s tim člankom.“

12 Članak 26. Kraljevskog dekreta propisuje:

„1. Najkasnije na kraju druge godine od stupanja na snagu ovog dekreta i nakon toga svakih pet godina društvo koje upravlja pravima osigurava provedbu studije neovisnog tijela o reproduciranju djela fiksiranih na grafičkom ili sličnom mediju u privatnu ili didaktičku svrhu u Belgiji.

2. Ta studija ima za cilj osobito utvrditi:

- 1° broj korištenih uređaja i njihovu raspodjelu po sektorima aktivnosti;
- 2° obujam reproduciranja ostvarenih pomoću tih uređaja i raspodjelu tog obujma po sektorima aktivnosti;
- 3° obujam reproduciranja zaštićenih djela fiksiranih na grafičkom ili sličnom mediju ostvarenih pomoću tih uređaja i raspodjelu tog obujma po sektorima aktivnosti;
- 4° raspodjelu obujma reproduciranja zaštićenih dijela prema različitim kategorijama zaštićenih djela fiksiranih na grafičkom ili sličnom mediju;
- 5° financijska sredstva koja dužnici namijene reproduciranju djela fiksiranih na grafičkom ili sličnom mediju u privatnu ili didaktičku svrhu kao i financijska sredstva koja dužnici namijene naknadi za reprografiju.

[...]“

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 13 Hewlett-Packard u Belgiju uvozi uređaje za reprografiju za profesionalnu i kućnu uporabu, među ostalim „multifunkcionalne“ uređaje, čija je glavna funkcija ispisivanje dokumenata brzinom koja varira ovisno o kvaliteti ispisa.
- 14 Repobel je upravljačko društvo koje je zaduženo za naplaćivanje i raspodjelu iznosa koji odgovaraju pravičnoj naknadi na temelju iznimke reprografije.
- 15 Telefaksom od 16. kolovoza 2004. Repobel je obavijestio Hewlett-Packard da njegova prodaja multifunkcionalnih pisaača u načelu iziskuje plaćanje naknade od 49,20 eura po pisaaču.
- 16 Održani sastanci i korespondencija s Repobelom nisu doveli do sporazuma o tarifi primjenjivoj na te multifunkcionalne pisaače, pa je HPB dana 8. ožujka 2010. tužio Repobel pred Tribunal de première instance de Bruxelles. Tražio je, s jedne strane, da taj sud presudi da se nikakva naknada ne mora plaćati za uređaje koje je to društvo stavilo u prodaju i, podredno, da naknade koje je plaćalo odgovaraju pravičnoj naknadi u slučajevima kada postoji obveza plaćanja po belgijskim propisima, tumačenim u skladu s Direktivom 2001/29. Zahtijevala je, s druge strane, da Repobelu bude naloženo da u godinu dana, pod prijetnjom novčane kazne od 10 milijuna eura, izradi studiju sukladnu onoj iz članka 26. Kraljevskog dekreta od 30. listopada 1997. o, među ostalim, broju spornih uređaja i njihovoj stvarnoj uporabi kao fotokopirnih uređaja zaštićenih djela uspoređujući tu stvarnu uporabu sa stvarnom uporabom svih ostalih uređaja za reproduciranje zaštićenih djela.
- 17 Repobel je 11. ožujka 2010. tužio Hewlett-Packard pred tim istim sudom radi njegove osude na privremenu isplatu iznosa od 1 eura za naknade koje je smatrao dospjelima na temelju Kraljevskog dekreta.
- 18 Tribunal de première instance de Bruxelles proglasio je spajanje tih dvaju postupaka.

- 19 Presudom od 16. studenoga 2012. Tribunal de première instance de Bruxelles presudio je da članak 59. prvi stavak i članak 61. treći stavak ZAP-a nisu u skladu s pravom Unije.
- 20 Hewlett-Packard i Reprobelt podnijeli su sudu koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku žalbu protiv te presude.
- 21 Cour d'appel de Bruxelles odlučio je prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1) Treba li pojmove ‚pravična naknada‘ iz članka 5. stavka 2. točke (a) i članka 5. stavka 2. točke (b) Direktive 2001/29 tumačiti različito ovisno o tome je li reproduciranje na papir ili sličan medij, učinjeno uporabom bilo koje fotografske tehnike ili nekim drugim postupkom koji ima slične učinke, izvršio svaki korisnik ili fizička osoba za privatnu uporabu i u svrhu koja nije ni izravno ni neizravno komercijalna? U slučaju potvrdnog odgovora, na kojim se kriterijima to drugačije tumačenje treba temeljiti?
- 2) Trebaju li se članak 5. stavak 2. točka (a) i članak 5. stavak 2. točka (b) Direktive 2001/29 tumačiti na način da je državama članicama dozvoljeno da pravičnu naknadu nositeljima prava utvrde u obliku:
- a) paušalne naknade koju proizvođač, uvoznik ili stjecatelj unutar Zajednice uređaja koji omogućuju reproduciranje zaštićenih djela plaća za vrijeme stavljanja u promet tih uređaja na državno područje, a čiji se iznos izračunava isključivo s obzirom na brzinu kojom uređaj za fotokopiranje može ostvariti broj primjeraka u minuti, bez ikakve druge veze sa štetom koju mogu pretrpjeti nositelji prava, i
- b) razmjerne naknade, određene isključivo jediničnom cijenom pomnoženom s brojem ostvarenih primjeraka, koja se razlikuje ovisno o tome je li dužnik surađivao ili ne pri naplati te naknade, koju trebaju platiti fizičke ili pravne osobe koje izvršavaju reproduciranje djela ili, ovisno o slučaju, umjesto tih osoba, oni koji, naplatno ili besplatno, uređaj za reproduciranje učine dostupnim drugima.
- U slučaju negativnog odgovora na to pitanje, koji su relevantni i dosljedni kriteriji koje države članice moraju slijediti da bi se, u skladu s pravom Unije, naknada mogla smatrati pravičnom i da se među osobama o kojima je riječ uspostavi pravedna ravnoteža?
- 3) Trebaju li se članak 5. stavak 2. točka (a) i članak 5. stavak 2. točka (b) Direktive 2001/29 tumačiti na način da je državama članicama dozvoljeno da polovinu pravične naknade koja pripada nositeljima prava dodijele izdavačima djela, koja su stvorili autori, bez ikakve obveze izdavača da nositeljima prava, čak i neizravno, nadoknade dio naknade koje su lišeni?
- 4) Trebaju li se članak 5. stavak 2. točka (a) i članak 5. stavak 2. točka (b) Direktive 2001/29 tumačiti na način da je državama članicama dozvoljena uspostava jedinstvenog sustava naplate pravične naknade koja pripada nositeljima prava, u paušalnom iznosu i iznosu za svaki ostvaren primjerak, koja implicitno, ali sigurno dijelom obuhvaća reproduciranje grafičkog izdanja glazbenog djela (notni materijal) i krivotvorena reproduciranja?“
- 22 Međupresudom od 7. veljače 2014. Cour d'appel de Bruxelles odobrio je intervenciju društva Epson Europe BV u glavni postupak.

O prethodnim pitanjima

Dopuštenost

- 23 Repobel i belgijska vlada osporavaju dopuštenost pitanja o tumačenju članka 5. stavka 2. točke (b) Direktive 2001/29 zbog toga što zatraženo tumačenje nema veze s predmetom glavnog postupka.
- 24 U tom smislu ustaljena je sudska praksa Suda da je u okviru suradnje između potonjeg i nacionalnih sudova, kao što je to predviđeno člankom 267. UFEU-a, isključivo na nacionalnom sudu pred kojim je pokrenut postupak i koji mora preuzeti odgovornost za sudsku odluku koja će biti donesena da ocijeni, uvažavajući posebnosti svakog predmeta, kako nužnost prethodne odluke za donošenje svoje presude tako i relevantnost pitanja koja postavlja Sudu. Slijedom navedenog, kad se postavljena pitanja odnose na tumačenje prava Unije, Sud je u pravilu dužan donijeti prethodnu odluku (presuda Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, t. 21.).
- 25 Budući da pitanja koja se odnose na pravo Unije uživaju pretpostavku relevantnosti, odbijanje Suda da odluči o zahtjevu za prethodnu odluku koji je uputio nacionalni sud moguće je samo ako je očito da traženo tumačenje prava Unije nije ni u kakvoj vezi sa stvarnim stanjem ili predmetom glavnog postupka ako je pitanje hipotetske prirode ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima kako bi na koristan način odgovorio na pitanja koja su mu postavljena (presuda Blanco Pérez i Chao Gómez, C-570/07 i C-571/07, EU:C:2010:300, t. 36. i navedena sudska praksa).
- 26 Međutim, to ovdje nije slučaj. Naime, razvidno je da se zatraženo tumačenje odnosi na pravo Unije i da, s obzirom na to da se pravična naknada iz glavnog postupka primjenjuje, među ostalim, na fizičke osobe koje provode reproduciranje za privatne potrebe i za ciljeve koji nisu izravno ili neizravno komercijalni, nije vidljivo da zatraženo tumačenje članka 5. stavka 2. točke (b) Direktive 2001/29 ne bi imalo nikakve veze sa stvarnim stanjem ili predmetom glavnog postupka ili da bi bilo hipotetske prirode.
- 27 Iz toga slijedi da su prethodna pitanja dopuštena.

Prvo pitanje

- 28 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 5. stavak 2. točku (a) Direktive 2001/29 i njezin članak 5. stavak 2. točku (b) tumačiti na način da u pogledu pojma „pravične naknade“ koji se u njima pojavljuje treba uspostaviti razliku s obzirom na to je li reproduciranje na papir ili sličan medij, učinjeno uporabom bilo koje fotografske tehnike ili nekim drugim postupkom koji ima slične učinke, izvršio svaki korisnik ili fizička osoba za privatnu uporabu i u svrhu koja nije ni izravno ni neizravno komercijalna.
- 29 U skladu s člankom 5. stavkom 2. točkom (a) Direktive 2001/29, države članice mogu predvidjeti iznimke ili ograničenja prava reproduciranja u odnosu na reproduciranje na papir ili sličan medij, učinjeno uporabom bilo koje fotografske tehnike ili nekim drugim postupkom koji ima slične učinke, uz iznimku grafičkog izdanja glazbenog djela (notni materijal), pod uvjetom da nositelji prava dobiju pravičnu naknadu (u daljnjem tekstu: iznimka reprografije).
- 30 Budući da članak 5. stavak 2. točka (a) Direktive 2001/29 ne precizira ni korisnike na koje se odnosi iznimka reprografije koju predviđa ni cilj reproduciranja iz te odredbe ni privatni ili neprivatni kontekst tog reproduciranja, tu iznimku treba shvatiti na način da se odnosi na sve kategorije korisnika, uključujući fizičke osobe, i to bez obzira na cilj reproduciranja, uključujući one izvršene za privatnu uporabu i u svrhu koja nije ni izravno ni neizravno komercijalna.

- 31 Članak 5. stavak 2. točka (b) Direktive 2001/29 propisuje da države članice mogu predvidjeti takve iznimke ili ograničenja u odnosu na reproduciranje na bilo koji medij koje je učinila fizička osoba za privatnu uporabu i u svrhu koja nije ni izravno ni neizravno komercijalna, uz uvjet da nositelji prava dobiju pravičnu naknadu (u daljnjem tekstu: iznimka privatnog reproduciranja).
- 32 Budući da ta odredba izričito navodi da se reproduciranja na koja se odnosi izvršavaju na „bilo koji medij“, treba je shvatiti na način da se odnosi i na ona koja se izvršavaju na papiru ili na sličnom mediju. Usto, budući da ta odredba ne precizira tehniku reproduciranja o kojoj je riječ, treba je shvatiti na način da iz svojeg područja primjene ne isključuje reproduciranja učinjena uporabom bilo koje fotografske tehnike ili nekog drugog postupka koji ima slične učinke.
- 33 Iz toga slijedi da se područja primjene odredaba koje predviđaju iznimku reprografije i iznimku privatnog reproduciranja dijelom preklapaju.
- 34 Konkretno, iako reproduciranja koja izvršavaju fizičke osobe za svoju privatnu uporabu i u svrhu koja nije ni izravno ni neizravno komercijalna mogu biti obuhvaćena kako iznimkom reprografije tako i iznimkom privatnog reproduciranja, reproduciranja koja izvršavaju korisnici koji nisu fizičke osobe kao i reproduciranja koja izvršavaju fizičke osobe za uporabu koja nije privatna ili u komercijalnu svrhu obuhvaćena su isključivo iznimkom reprografije.
- 35 Što se tiče pojma „pravične naknade“, najprije valja istaknuti da je Sud već presudio da je pojam „pravične naknade“ u smislu članka 5. stavka 2. točke (b) Direktive 2001/29 autonoman pojam prava Unije koji stoga treba ujednačeno tumačiti u svim državama članicama koje su uvele iznimku privatnog reproduciranja (presuda Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, t. 37.).
- 36 Sud je također presudio da se pravična naknada nužno mora izračunati na temelju kriterija štete uzrokovane autorima zaštićenih djela. Naime, iz uvodnih izjava 35. i 38. Direktive 2001/29 proizlazi da su koncept i razina pravične naknade povezani sa štetom nastalom autoru zbog reproduciranja njegova zaštićenog djela bez njegova odobrenja. U tom smislu pravičnu naknadu treba smatrati protučinidbom za štetu koju je pretrpio taj autor (vidjeti u tom smislu presudu Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, t. 40. i 42.).
- 37 Doduše, predmet koji je doveo do presude Padawan (C-467/08, EU:C:2010:62) odnosio se konkretno na članak 5. stavak 2. točku (b) Direktive 2001/29. Međutim, u toj presudi Sud je tumačio pojam pravične naknade upućujući, među ostalim, na argumente iz uvodne izjave 35. te direktive koji vrijede za sve iznimke predviđene u njezinu članku 5. i za koje se zahtijeva pravična naknada. Sudsku praksu iz te presude, kako je navedena u točki 36. ove presude, treba stoga također smatrati relevantnom, *mutatis mutandis*, za tumačenje članka 5. stavka 2. točke (a) te direktive (vidjeti u tom smislu presudu Wort i VG dr., C-457/11 do C-460/11, EU:C:2013:426, t. 73. i 77.).
- 38 Taj zaključak je potvrđen argumentom koji proizlazi iz zahtjeva dosljednosti za države članice u primjeni iznimaka koje ih obvezuju, kako to proizlazi iz posljednje rečenice u uvodnoj izjavi 32. Direktive 2001/29.
- 39 Naime, dosljednost provedbe tih iznimaka, koje se dijelom preklapaju, ne bi se mogla osigurati kad bi države članice bile slobodne utvrditi način na koji valja odrediti pravičnu naknadu za reproduciranja izvršena u istim uvjetima, ovisno jedino o okolnosti da su odabrale predvidjeti samo jednu ili drugu od tih iznimaka, ili i jednu i drugu, istodobno ili naknadno.
- 40 Na temelju tih elemenata, valja ispitati treba li uspostaviti razliku, u pogledu pravične naknade, u primjeni iznimke reprografije između reproduciranja koja izvrše fizičke osobe za privatnu uporabu i u svrhu koja nije ni izravno ni neizravno komercijalna i onih koja izvrše drugi korisnici i/ili u druge svrhe.

- 41 U tom smislu, s obzirom na sudsku praksu navedenu u točki 36. ove presude, situacija u kojoj reproduciranja izvrši, u okviru iznimke reprografije, fizička osoba za privatnu uporabu i u svrhu koja nije ni izravno ni neizravno komercijalna nije usporediva, s obzirom na pravičnu naknadu, sa situacijom u kojoj reproduciranja koja, iako su u tom istom okviru iznimke reprografije, izvršava bilo korisnik koji nije fizička osoba bilo fizička osoba, ali za uporabu koja nije privatna ili u izravnu ili neizravnu komercijalnu svrhu jer štete koje pretrpe nositelji prava u jednoj i u drugoj situaciji općenito nisu istovjetne.
- 42 Posljedično, u okviru iznimke reprografije treba uspostaviti razliku u pogledu pravične naknade između, s jedne strane, reproduciranja koja izvršavaju fizičke osobe za svoju privatnu uporabu i u svrhu koja nije ni izravno ni neizravno komercijalna i, s druge strane, reproduciranja koja izvršavaju fizičke osobe, ali za uporabu koja nije privatna ili u izravnu ili neizravnu komercijalnu svrhu kao i reproduciranja koja izvršavaju druge kategorije korisnika.
- 43 S obzirom na prethodno navedeno, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 5. stavak 2. točku (a) Direktive 2001/29 i njezin članak 5. stavak 2. točku (b) treba tumačiti na način da u pogledu pojma „pravične naknade“ koji se u njima spominje treba uspostaviti razliku ovisno o tome je li reproduciranje na papir ili sličan medij, učinjeno uporabom bilo koje fotografske tehnike ili nekim drugim postupkom koji ima slične učinke, izvršio svaki korisnik ili fizička osoba za privatnu uporabu i u svrhu koja nije ni izravno ni neizravno komercijalna.

Treće pitanje

- 44 Svojim trećim pitanjem, koje valja razmotriti na drugom mjestu, sud koji je uputio zahtjev u biti pita protive li se članak 5. stavak 2. točka (a) Direktive 2001/29 i njezin članak 5. stavak 2. točka (b) nacionalnom zakonodavstvu, poput onoga iz glavnog postupka, koji državu članicu ovlašćuje da dio pravične naknade koji pripada nositeljima prava dodijele izdavačima djela, koja su stvorili autori, bez ikakve obveze izdavača da nositeljima prava, čak i neizravno, nadoknade dio naknade koje su lišeni.
- 45 Najprije valja istaknuti da iz takve formulacije suda koji je uputio zahtjev proizlazi da se njegovo pitanje odnosi na slučaj u kojem naknada isplaćena izdavačima za odgovarajući iznos smanjuje onu koja uobičajeno mora pripasti nositeljima prava reproduciranja na temelju Direktive 2001/29.
- 46 U skladu s člankom 5. stavkom 2. točkom (a) Direktive 2001/29 i njezinim člankom 5. stavkom 2. točkom (b), mogućnost za države članice da predvide iznimke iz tih odredaba podvrgnuta je obvezi tih država članica da nositeljima prava reproduciranja osiguraju naplatu pravične naknade.
- 47 Međutim, izdavači nisu među nositeljima prava reproduciranja kako su predviđeni člankom 2. Direktive 2001/29.
- 48 Budući da je, s jedne strane, pravična naknada, koja se duguje na temelju iznimke reprografije kao i iznimke privatnog reproduciranja namijenjena, kao što to proizlazi iz točke 36. ove presude, naknadi štete koju pretrpe nositelji prava zbog reproduciranja njihovih djela bez njihova odobrenja i, s druge strane, da izdavači nisu nositelji isključivog prava reproduciranja u smislu članka 2. Direktive 2001/29, potonji ne trpe nikakvu štetu u smislu tih dviju iznimaka. Stoga ne mogu dobivati naknadu na temelju tih iznimaka kad bi takva povlastica za posljedicu imala lišavanje nositelja prava reproduciranja cjelokupne ili djelomične pravične naknade na koju imaju pravo na temelju tih iznimaka.
- 49 Iz prethodno navedenoga proizlazi da na treće pitanje treba odgovoriti tako da se članak 5. stavak 2. točka (a) Direktive 2001/29 i njezin članak 5. stavak 2. točka (b) protive nacionalnom zakonodavstvu, poput onoga iz glavnog postupka, koje državama članicama dopušta da dio pravične naknade koja pripada nositeljima prava dodijele izdavačima djela, koja su stvorili autori, bez obveze izdavača da nositeljima prava, čak i neizravno, nadoknade dio naknade koje su lišeni.

Četvrto pitanje

- 50 Svojim četvrtim pitanjem, koje valja razmotriti na trećem mjestu, sud koji je uputio zahtjev u biti pita protivi li se članak 5. stavak 2. točka (a) Direktive 2001/29 i njezin članak 5. stavak 2. točka (b) nacionalnom zakonodavstvu, poput onoga iz glavnog postupka, koje uspostavlja jedinstven sustav naplate pravične naknade koji obuhvaća i reproduciranja grafičkog izdanja glazbenog djela (notni materijal) i krivotvorena reproduciranja izvršena iz nezakonitog izvora.
- 51 Što se najprije tiče notnog materijala, iz teksta članka 5. stavka 2. točke (a) Direktive 2001/29 izričito proizlazi da je notni materijal isključen iz područja primjene iznimke reprografije. On se stoga ne može uzeti u obzir prilikom izračuna pravične naknade u okviru te iznimke, uključujući u slučaju u kojem bi reproduciranje notnog materijala izvršila fizička osoba za privatnu uporabu u svrhu koja nije ni izravno ni neizravno komercijalna.
- 52 Uzimajući u obzir zaključak u točki 33. ove presude, isti se zaključak načelno nameće u pogledu iznimke privatnog reproduciranja. Kad bi vrijedilo drukčije, zajednička ili usporedna primjena iznimke privatnog reproduciranja i iznimke reprografije od strane država članica mogla bi biti nedosljedna, suprotno zahtjevu iz posljednje rečenice iz uvodne izjave 32. Direktive 2001/29.
- 53 Naime, u slučaju u kojem bi se reproduciranje notnog materijala odobrilo u okviru jedne od tih iznimaka, a zabranilo u okviru druge, pravna situacija u državi članici o kojoj je riječ bila bi proturječna i omogućivala bi zaobilaznje zabrane odobravanja reproduciranja notnog materijala.
- 54 U tim okolnostima, isključenje notnog materijala propisano člankom 5. stavkom 2. točkom (a) Direktive 2001/29 mora se shvatiti kao da ima za cilj ne samo ograničiti opseg iznimke reprografije, nego i uspostaviti posebno uređenje za tu vrstu zaštićenih predmeta, koje načelno zabranjuje njihovo reproduciranje bez odobrenja nositelja prava.
- 55 Iz toga slijedi da se članak 5. stavak 2. točka (a) Direktive 2001/29 i njezin članak 5. stavak 2. točka (b) načelno protive nacionalnom zakonodavstvu, poput onoga iz glavnog postupka, koji uspostavlja jedinstven sustav naplate pravične naknade koji obuhvaća reproduciranje notnog materijala.
- 56 S obzirom na to i uzimajući u obzir posljednju rečenicu uvodne izjave 35. Direktive 2001/29, ne može se isključiti da se u određenim ograničenim i izdvojenim slučajevima neovlašteno reproduciranje notnog materijala koje se izvrši u okviru iznimke privatnog reproduciranja može, u slučaju u kojem je šteta koju to reproduciranje može uzrokovati nositeljima prava minimalna, smatrati spojivim s posebnim uređenjem iz točke 54. ove presude.
- 57 Nadalje, što se tiče krivotvorenog reproduciranja, Sud je već presudio da članak 5. stavak 2. točku (b) Direktive 2001/29 treba tumačiti na način da ne obuhvaća slučaj privatnog reproduciranja iz nedopuštenog izvora (presuda ACI Adam i dr., C-435/12, EU:C:2014:254, t. 41.).
- 58 Naime, prema mišljenju Suda, iako članak 5. stavak 2. točku (b) Direktive 2001/29 treba tumačiti na način da iznimka privatnog reproduciranja zabranjuje, doduše, nositeljima autorskog prava korištenje svojeg isključivog prava davanja ovlaštenja ili zabrane reproduciranja u odnosu na osobe koje privatno reproduciraju njihova djela, ta se odredba ipak ne može tumačiti na način da nameće, iznad tog izričito predviđenog ograničenja, nositeljima autorskog prava da trpe povrede svojih prava zbog privatnih reproduciranja (vidjeti presudu ACI Adam i dr., C-435/12, EU:C:2014:254, t. 31.).
- 59 Sud je također istaknuo da iz uvodne izjave 22. Direktive 2001/29 proizlazi da se cilj pravilne potpore širenju kulture ne smije postići žrtvujući strogu zaštitu prava ili odobravajući protupravne oblike distribucije krivotvorenih ili piratskih djela (presuda ACI Adam i dr., C-435/12, EU:C:2014:254, t. 36.) i da nacionalno zakonodavstvo koje ne razlikuje slučaj u kojem je reproduciranje za privatnu uporabu

ostvareno iz dopuštenog izvora od slučaja u kojem je taj izvor nedopušten, može prilikom svoje primjene povrijediti određene uvjete utvrđene člankom 5. stavkom 5. Direktive 2001/29 (presuda ACI Adam i dr., C-435/12, EU:C:2014:254, t. 38.).

- 60 S jedne strane, priznanje da su takva reproduciranja moguća iz nedopuštenog izvora potaknulo bi distribuciju krivotvorenih ili piratskih djela, umanjujući nužno na taj način volumen prodaje ili druge zakonite transakcije zaštićenih djela na način koji je u suprotnosti s njihovim uobičajenim iskorištavanjem (presuda ACI Adam i dr., C-435/12, EU:C:2014:254, t. 39.).
- 61 S druge strane, primjena takvog nacionalnog zakonodavstva može dovesti, s obzirom na zaključak iz prethodne točke ove presude, do neopravdane štete nositeljima autorskog prava (presuda ACI Adam i dr., C-435/12, EU:C:2014:254, t. 40.).
- 62 Ti argumenti, na koje se Sud pozvao u kontekstu iznimke privatnog reproduciranja mogu se, s obzirom na svoju narav, u potpunosti prenijeti na iznimku reprografije. Posljedično, sudsku praksu navedenu u točkama 58. do 61. ove presude treba smatrati relevantnom u okviru tumačenja potonje iznimke.
- 63 To tumačenje iznimke reprografije potvrđuje činjenica da se iznimka privatnog reproduciranja odnosi na reproduciranja izvršena na „bilo kojem mediju“, bez obzira na to je li riječ o papiru ili bilo kojem sličnom mediju, učinjeno uporabom bilo koje fotografske tehnike ili nekim drugim postupkom koji ima slične učinke. Međutim, provedba tih dviju iznimaka od strane država članica mogla bi biti nedosljedna, u suprotnosti sa zahtjevom koji proizlazi iz posljednje rečenice uvodne izjave 32. Direktive 2001/29, kad bi se za iznimku reprografije smatralo da obuhvaća, u suprotnosti s iznimkom privatnog reproduciranja, krivotvorena reproduciranja.
- 64 Na četvrto pitanje stoga valja odgovoriti tako da se članak 5. stavak 2. točka (a) Direktive 2001/29 i njezin članak 5. stavak 2. točka (b) načelno protive nacionalnom zakonodavstvu, poput onoga iz glavnog postupka, koje uspostavlja jedinstven sustav naplate pravične naknade koji obuhvaća i reproduciranja grafičkog izdanja glazbenog djela (notni materijal) i da se protive takvom zakonodavstvu koje uspostavlja jedinstven sustav naplate pravične naknade koji obuhvaća i krivotvorena reproduciranja izvršena iz nezakonitih izvora.

Drugo pitanje

- 65 Svojim drugim pitanjem, koje valja razmotriti na posljednjem mjestu, sud koji je uputio zahtjev u biti pita protive li se članak 5. stavak 2. točka (a) Direktive 2001/29 i njezin članak 5. stavak 2. točka (b) nacionalnom zakonodavstvu, poput onoga iz glavnog postupka, koje kombinira, za financiranje pravične naknade odobrene nositeljima prava, dva oblika naknade, tj., s jedne strane, paušalnu naknadu koja se isplaćuje prije reproduciranja od strane proizvođača, uvoznika ili stjecatelja unutar Zajednice uređaja koji omogućuju reproduciranje zaštićenih djela, prilikom stavljanja tih uređaja na tržište na nacionalnom području i čiji se iznos izračunava isključivo na temelju brzine kojom mogu izvršavati reproduciranja i, s druge strane, razmjernu naknadu, koja se naplaćuje nakon reproduciranja, a koja se utvrđuje isključivo prema jediničnoj cijeni pomnoženoj s brojem izvršenih reproduciranja, koji usto varira s obzirom na to je li dužnik surađivao prilikom naplate te naknade, koju načelno snose fizičke ili pravne osobe koje izvršavaju reproduciranja djela.
- 66 Sustav o kojem je riječ u glavnom postupku kombiniran je sustav naknada koji obuhvaća, za potrebe financiranja pravične naknade, istodobno naknadu koja se utvrđuje prije reproduciranja, ovisno o brzini kojom uređaj tehnički izvršava reproduciranja, i naknadu koja se utvrđuje nakon reproduciranja, ovisno o broju izvršenih reproduciranja.

- 67 Kao prvo, što se tiče naknade koja se utvrđuje prije reproduciranja, sud koji je uputio zahtjev zanima, među ostalim, je li najveća brzina kojom uređaj izvršava reproduciranja relevantan kriterij za utvrđivanje naknade koju trebaju platiti proizvođači, uvoznici ili stjecatelji unutar Zajednice uređaja koji omogućuju reproduciranje zaštićenih djela, prilikom stavljanja tih uređaja na tržište na nacionalnom području.
- 68 U tom smislu najprije valja podsjetiti na to, kao što je navedeno u točkama 36. i 37. ove presude, da, s jedne strane, pravična naknada ima za cilj prikladno obeštetiti nositelje autorskog prava za reproduciranje zaštićenih djela bez njihova odobrenja. Stoga je treba smatrati protučinidbom za štetu koju su pretrpjeli ti nositelji i koja je proizišla iz reproduciranja. S druge strane, sudska praksa Suda o kriteriju štete treba se primijeniti u okviru kako iznimke privatnog reproduciranja tako i iznimke reprografije.
- 69 Iz toga proizlazi, s jedne strane, da je pravična naknada načelno namijenjena naknadi štete pretrpljene zbog stvarno izvršenih reproduciranja (u daljnjem tekstu: kriterij stvarne štete), i, s druge strane, da je načelno na osobama koje su izvršile reproduciranja da nadoknade štetu povezanu s njima, financirajući naknadu koja će se isplatiti nositelju prava (vidjeti presudu Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, t. 45.).
- 70 Imajući to u vidu Sud je priznao da, s obzirom na praktične poteškoće povezane s identificiranjem privatnih korisnika i njihovim obvezivanjem na obeštećivanje nositeljâ isključivog prava reproduciranja za štetu koju im čine, države članice mogu u cilju financiranja pravične naknade uvesti naknadu za privatno reproduciranje koja nije na teret dotičnih privatnih osoba, nego osoba koje raspolažu opremom, uređajima i medijima za digitalno reproduciranje i koje ih na tom temelju pravno ili činjenično stavljaju na raspolaganje privatnim osobama ili im pružaju uslugu reproduciranja i koje mogu trošak te naknade prebaciti na korisnike (vidjeti u tom smislu presudu Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, t. 46. i 48.).
- 71 Jasno je da se iznos takve naknade koja se utvrđuje prije reproduciranja ne može utvrditi na temelju kriterija stvarne štete jer je njezina veličina u trenutku stavljanja uređaja o kojima je riječ na tržište na nacionalnom području nepoznata. Ta se naknada stoga nužno mora odrediti paušalno.
- 72 U tom smislu za osobe kojima se na raspolaganje stavljaju ti uređaji legitimno se pretpostavlja da u potpunosti imaju koristi od tog stavljanja na raspolaganje, tj. da u cijelosti uživaju i u potpunosti iskorištavaju funkcije tih uređaja, uključujući i funkciju reproduciranja. Iz toga slijedi da je za opravdanje primjene naknade na osobe o kojima je riječ dovoljna već sâma mogućnost tih uređaja za ostvarivanje reproduciranja (vidjeti u tom smislu presudu Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, t. 55. i 56.).
- 73 Nasuprot tomu, iz sudske prakse navedene u prethodnoj točki ove presude ne može se izvesti zaključak da se za sve osobe kojima su na raspolaganje stavljeni ti uređaji smatra da u cijelosti iskorištavaju njihov tehnički kapacitet reproduciranja jer taj kapacitet odgovara najvećem broju tehnički ostvarivih reproduciranja u određenom vremenskom ograničenju.
- 74 Naime, nije sporno da s obzirom na to da različite kategorije stjecatelja ili korisnika nemaju iste potrebe i da nisu podvrgnute istim ograničenjima poput onih predviđenih člankom 5. stavkom 2. točkom (b) Direktive 2001/29, one iskorištavaju tehnički kapacitet određenog uređaja samo u okviru tih potreba i tih ograničenja.
- 75 Iskorištavanje tehničkog kapaciteta uređaja za reproduciranje osobito se razlikuje s obzirom na to izvršava li osoba o kojoj je riječ reproduciranja za javnu ili za privatnu uporabu, u komercijalnu ili u drugu svrhu.

- 76 Naknada čiji se iznos utvrđuje paušalno i koju trebaju platiti osobe koje stavljaju uređaje na raspolaganje fizičkim i pravnim osobama radi reproduciranja načelno mora uzeti u obzir tu razliku jer procjena štete može dovesti do znatno drukčijih rezultata, ovisno o situacijama navedenima u prethodnoj točki ove presude.
- 77 Iz prethodno navedenoga proizlazi da se članak 5. stavak 2. točka (a) Direktive 2001/29 i njezin članak 5. stavak 2. točka (b) protive paušalnoj naknadi, poput one iz glavnog postupka, koju prije reproduciranja plaća proizvođač, uvoznik ili stjecatelj unutar Zajednice prilikom stavljanja uređaja na tržište na nacionalnom području, u slučaju u kojem se iznos te naknade određuje isključivo na temelju brzine kojom taj uređaj tehnički može izvršavati reproduciranja.
- 78 Kao drugo, što se tiče naknade koja se plaća nakon reproduciranja, sud koji je uputio zahtjev u biti zanima ovlašćuje li pravo Unije državu članicu da iznos naknade koju moraju platiti fizičke ili pravne osobe koje izvršavaju reproduciranja djela učine varijabilnom ovisno o okolnosti surađuju li te osobe u naplati naknade ili ne.
- 79 U tom smislu, kao što je navedeno u točki 36. ove presude, pravična naknada ima za cilj nadoknaditi štetu uzrokovanu nositeljima prava. Međutim, šteta uzrokovana autoru ostaje ista neovisno o tome surađuje li dužnik u naplati te naknade ili ne.
- 80 Činjenica suradnje ili nesuradnje stoga ne može biti prikladan kriterij za promjenu iznosa naknade namijenjene financiranju, nakon reproduciranja, pravične naknade.
- 81 Kao treće i posljednje, valja ispitati protive li se članak 5. stavak 2. točka (a) Direktive 2001/29 i njezin članak 5. stavak 2. točka (b) nacionalnom zakonodavstvu koje uspostavlja kombinirani sustav koji kumulira paušalnu naknadu koja se plaća prije reproduciranja i razmjernu naknadu koja se određuje nakon reproduciranja.
- 82 U tom smislu iz sudske prakse navedene u točki 69. ove presude implicitno proizlazi da se uspostava naknade koja se određuje prije reproduciranja načelno može odobriti samo podredno, u slučaju nemogućnosti identificiranja korisnikâ i, posljedično, procjene stvarne štete koju su pretrpjeli nositelji prava.
- 83 Međutim, s obzirom na mogućnost ostavljenu državama članicama da odrede načine financiranja i naplate pravične naknade kao i razinu te naknade, sustav koji kombinira paušalnu naknadu koja se određuje prije reproduciranja i razmjernu naknadu koja se određuje nakon reproduciranja ne može se *a priori* smatrati nespojivim s člankom 5. stavkom 2. točkom (a) Direktive 2001/29 i njezinim člankom 5. stavkom 2. točkom (b).
- 84 S obzirom na to, takav sustav mora omogućiti, u svojoj cijelosti, naplatu naknade na ime pravične naknade čiji iznos u biti odgovara stvarnoj šteti koju su pretrpjeli nositelji prava, s obzirom na to da se za državu članicu koja bi odabrala uspostaviti oblik naknade koja se određuje prije reproduciranja, čiji bi iznos ovisio o broju izvršenih reproduciranja, ne čini da bi bila izložena praktičnim problemima identificiranja i procjene navedenima u točki 82. ove presude.
- 85 Kako bi mogao zadovoljiti pretpostavku iz prethodne točke ove presude, sustav koji kombinira paušalnu naknadu koja se određuje prije reproduciranja i razmjernu naknadu koja se određuje nakon reproduciranja, poput onoga iz glavnog postupka, mora imati mehanizme, osobito povrata, s ciljem ispravljanja svake situacije „pretjerane kompenzacije“ na štetu ove ili one kategorije korisnika (vidjeti prema analogiji presudu Amazon.com International Sales i dr., C-521/11, EU:C:2013:515, t. 30. i 31.).
- 86 Naime, takva „pretjerana kompenzacija“ ne bi bila u skladu sa zahtjevom, navedenim u uvodnoj izjavi 31. Direktive 2001/29, prema kojem mora biti osigurana pravedna ravnoteža nositelja prava i korisnika predmeta zaštite.

- 87 Konkretno, takav kombinirani sustav naknada mora imati mehanizme, osobito povrata, koji omogućuju komplementarnu primjenu kriterija stvarne štete i paušalno utvrđene štete.
- 88 Iz prethodno navedenoga proizlazi da se članak 5. stavak 2. točka (a) Direktive 2001/29 i njezin članak 5. stavak 2. točka (b) protive nacionalnom zakonodavstvu, poput onoga iz glavnog postupka, koji uspostavlja sustav koji kombinira, za financiranje pravične naknade za nositelje prava, dva oblika naknade, tj., s jedne strane, paušalnu naknadu koja se isplaćuje prije reproduciranja od strane proizvođača, uvoznika ili stjecatelja unutar Zajednice uređaja koji omogućuju reproduciranje zaštićenih djela, prilikom stavljanja tih uređaja na tržište na nacionalnom području i, s druge strane, razmjernu naknadu, koja se naplaćuje nakon tog reproduciranja, a koja se utvrđuje isključivo prema jedinstvenoj cijeni pomnoženoj s brojem izvršenih reproduciranja, koju snose fizičke ili pravne osobe koje izvršavaju ta reproduciranja, pod uvjetom da:
- se paušalna naknada koja se isplaćuje prije reproduciranja izračunava s obzirom na brzinu kojom uređaj o kojem je riječ može izvršavati reproduciranja;
 - razmjerna naknada koja se naplaćuje nakon reproduciranja varira s obzirom na to je li dužnik surađivao prilikom naplate te naknade ili ne;
 - kombinirani sustav u svojoj cijelosti nema mehanizme, osobito povrata, koji omogućuju komplementarnu primjenu kriterija stvarne štete i paušalno utvrđene štete u odnosu na različite kategorije korisnika.

Troškovi

- 89 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (četvrto vijeće) odlučuje:

1. **Članak 5. stavak 2. točku (a) Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu i njezin članak 5. stavak 2. točku (b) treba tumačiti na način da u pogledu pojma „pravične naknade“ koji se u njima spominje treba uspostaviti razliku ovisno o tome je li reproduciranje na papir ili sličan medij, učinjeno uporabom bilo koje fotografske tehnike ili nekim drugim postupkom koji ima slične učinke, izvršio svaki korisnik ili fizička osoba za privatnu uporabu i u svrhu koja nije ni izravno ni neizravno komercijalna.**
2. **Članak 5. stavak 2. točka (a) Direktive 2001/29 i njezin članak 5. stavak 2. točka (b) protive se nacionalnom zakonodavstvu, poput onoga iz glavnog postupka, koje državama članicama dopušta da dio pravične naknade koja pripada nositeljima prava dodijele izdavačima djela, koja su stvorili autori, bez obveze izdavača da nositeljima prava, čak i neizravno, nadoknade dio naknade koje su lišeni.**
3. **Članak 5. stavak 2. točka (a) Direktive 2001/29 i njezin članak 5. stavak 2. točka (b) načelno se protive nacionalnom zakonodavstvu, poput onoga iz glavnog postupka, koje uspostavlja jedinstven sustav naplate pravične naknade koji obuhvaća i reproduciranja grafičkog izdanja glazbenog djela (notni materijal) i protive se takvom zakonodavstvu koje uspostavlja jedinstven sustav naplate pravične naknade koji obuhvaća i krivotvorena reproduciranja izvršena iz nezakonitih izvora.**

4. Članak 5. stavak 2. točka (a) Direktive 2001/29 i njezin članak 5. stavak 2. točka (b) protive se nacionalnom zakonodavstvu, poput onoga iz glavnog postupka, koji uspostavlja sustav koji kombinira, za financiranje pravične naknade za nositelje prava, dva oblika naknade, tj., s jedne strane, paušalnu naknadu koja se isplaćuje prije reproduciranja od strane proizvođača, uvoznika ili stjecatelja unutar Zajednice uređaja koji omogućuju reproduciranje zaštićenih djela, prilikom stavljanja tih uređaja na tržište na nacionalnom području i, s druge strane, razmjernu naknadu, koja se naplaćuje nakon tog reproduciranja, a koja se utvrđuje isključivo prema jedinstvenoj cijeni pomnoženoj s brojem izvršenih reproduciranja, koju snose fizičke ili pravne osobe koje izvršavaju ta reproduciranja, pod uvjetom da:
- se paušalna naknada koja se isplaćuje prije reproduciranja izračunava s obzirom na brzinu kojom uređaj o kojem je riječ može izvršavati reproduciranja;
 - razmjerna naknada koja se naplaćuje nakon reproduciranja varira s obzirom na to je li dužnik surađivao prilikom naplate te naknade ili ne;
 - kombinirani sustav u svojoj cijelosti nema mehanizme, osobito povrata, koji omogućuju komplementarnu primjenu kriterija stvarne štete i paušalno utvrđene štete u odnosu na različite kategorije korisnika.

Potpisi